

1. Tehdään ensiksi verkon insidenssimatriisi A :

$$A = \begin{pmatrix} -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & -1 \\ 1 & 0 & -1 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix}$$

Matriisissa sarakkeet kuvaavat paikkoja, järjestys on $j_1, o_1, k_1, j_2, o_2, k_2, p$. Rivit kuvaavat transitoita, järjestys on $v_1, v_2, a_1, a_2, l_1, l_2$.

Tehtävänä on osoittaa, että paikoissa k_1 ja k_2 ei koskaan ole yhtäaikaa merkkiä. Jos paikkojen k_1, k_2 ja p merkintä on invariantti, eli $M(k_1) + M(k_2) + M(p) = k$, niin $M(k_1) + M(k_2) \leq k$. Täytyy siis osoittaa, että $A \cdot \iota = \mathbf{0}$. ι on paikkainvarianttiin kuuluvia paikkoja kuvaava vektori.

$$\begin{pmatrix} -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & -1 \\ 1 & 0 & -1 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \\ 1 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$$

Laskemalla matriisikertolasku, huomataan, että tulokseksi tulee todellakin nollavektori. Nyt k voidaan laskea seuraavasti: $M_0^T \cdot \iota = k$. Suorittamalla lasku saadaan

$$k = (1 \ 0 \ 0 \ 1 \ 0 \ 0 \ 1) \cdot (0 \ 0 \ 1 \ 0 \ 0 \ 1 \ 1)^T = 1$$

mistä seuraa, että $M(k_1) + M(k_2) \leq 1$, eli paikoissa k_1 ja k_2 voi olla yhteensä enintään 1 merkki.

Yleisesti paikkainvariantit voidaan laskea ratkaisemalla yhtälöryhmä $A \cdot \mathbf{y} = \mathbf{0}$. Ratkaisusta voidaan muodostaa kantavektorit paikkainvariantteille, ts. vektorit, joiden lineaarikombinaatioista voidaan muodostaa kaikki verkon invariantit.

Tehtävän verkosta saadaan yhtälöryhmän ratkaisuksi

$$\begin{pmatrix} y_1 - y_3 \\ y_1 - y_3 \\ y_1 \\ y_2 - y_3 \\ y_2 - y_3 \\ y_2 \\ y_3 \end{pmatrix}$$

Keskinäisen poissulkevuuden osoittava invariantti saadaan nyt asettamalla $y_1 = y_2 = y_3$, jolloin vektori siistyy muotoon $(0 \ 0 \ y_1 \ 0 \ 0 \ y_1 \ y_1)^T$

Muut ratkaisut saadaan sijoittamalla $y_2 = y_3 = 0$ tai $y_1 = y_3 = 0$, jolloin saadaan vektoreiksi $(1\ 1\ 1\ 0\ 0\ 0\ 0)^T$ ja $(0\ 0\ 0\ 1\ 1\ 1\ 0)^T$. Nämä 3 vektoria muodostavat insidenssimatriisin A ytimen, ja niistä voidaan muodostaa lineaarikombinaatioilla kaikki verkon invariantit.

2. Pelkästään paikkainvarianttimenetelmällä ei pysty todistamaan keskinäistä poissulkevuutta, koska algoritmi hyödyntää silmukoita. Silmukat eivät näy insidenssimatriisissa, siis niitä ei voi kuvata invarianteilla. Kaikkien silmukoiden poistaminen tuhoaisi mutex-ominaisuuden, mutta jättäisi paikkainvariantit voimaan. Ratkaisu mutex-ongelmaan löytyy parantamalla invarianttimenetelmää *ansan* (engl. trap) käsitteellä, joka on määritelty tehtäväpaperissa.

Keskinäinen poissulkevuus voidaan ilmaista epäyhtälöllä $M(k) + M(l) \leq 1$. Epäyhtälön paikkansäilyvyyden todistamiseen tarvitaan kahta invarianttia: $M(l) + M(l') = 1$ ja $M(k) + M(k') = 1$. On kohtuullisen helppoa nähdä verkosta, että em. yhtälöt voisivat olla invariantteja. Tarkastetaan kuitenkin vielä asia:

$$A = \begin{pmatrix} -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & -1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & -1 & 1 \end{pmatrix}$$

Matriisissa paikkojen järjestys on $j_k, o_k, k, k', j_l, o_l, l, l'$ ja siirtymien järjestys on h_k, ak, lk, h_l, al, ll . Nyt $A \cdot (0\ 0\ 1\ 1\ 0\ 0\ 0\ 0)^T = \mathbf{0}$ ja $A \cdot (0\ 0\ 0\ 0\ 0\ 0\ 1\ 1)^T = \mathbf{0}$, joten yhtälöt $M(l) + M(l')$ ja $M(k) + M(k')$ ovat invariantteja. Myöskin

$$(1\ 0\ 0\ 1\ 1\ 0\ 0\ 1) \cdot (0\ 0\ 1\ 1\ 0\ 0\ 0\ 0)^T = 1$$

ja

$$(1\ 0\ 0\ 1\ 1\ 0\ 0\ 1) \cdot (0\ 0\ 0\ 0\ 0\ 0\ 1\ 1)^T = 1$$

joten $M(l) + M(l') = 1$ ja $M(k) + M(k') = 1$.

Invarianttien lisäksi tarvitaan myös ansaepäyhtälöä. Arvataan, että $P = \{l', k'\}$ voisi olla ansa. Tarkastetaan: $P^\bullet = \{ak, al\}$ ja $\bullet P = \{ak, lk, al, ll\}$. Nyt $P^\bullet \subseteq \bullet P$, joten P on ansa, ja vieläpä alustettu, sillä $M_0(l') = M_0(k') = 1$. Voidaan siis käyttää ansaepäyhtälöä $M(l') + M(k') \geq 1$.

Nyt on kasassa kaksi yhtälöä ja yksi epäyhtälö:

$$\begin{aligned} M(l') + M(k') &\geq 1 \\ M(l) + M(l') &= 1 \\ M(k) + M(k') &= 1 \end{aligned}$$

Laskemalla yhtälöt yhteen ja vähentämällä niistä epäyhtälö saadaan

$$M(l) + M(l') + M(k) + M(k') - M(l') - M(k') \leq 1 + 1 - 1$$

ja sieventämällä

$$M(l) + M(k) \leq 1$$

mikä todistaa keskinäisen poissulkevuuden.